Glasilo SZDL ptujskega okraja — Uprava in uredništvo Ptuj, Prešernova 7 — Telefon 156. NB Ptuj 643-T-206 — St. 26. — Letnik VIII.

Ptujski tednik

Ptuj, 1. julija 1955

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Jože Vrabl — Rokopisov ne vračamo — Tiska Mariborska tiskarna — Cena din 10.— — Letna naročnina 500 din, polletna 250 din

KOMENTAR Vaš

Kakor je svet ves čas jubilejnega zasedanja Organizacije združenih narodov pozorno sledil vsemu, kar je bilo izgovorjenega ob tej svečani priložnosti na tem najvišjem forumu sveta, tako pozorno je prisluhnil zaključni deklaraciji, mirovnemu manifestu, ki je še enkrat pred vsem svetom poudaril privrženost narodov — članov Organizacije stvari miru in načelom miroljubne koeksistence, to je razorožitvi, pomoči zaostalim področjem in splošni pomiritvi.

Res je, da smo včasih v nedavni preteklosti že bili priče obširnih govoranc tudi pred tem najvišjim forumom o potrebi pomiritve, in ko so bila dejanska prizadevanja prav nasprotna besedam. Toda tokrat — tak vtis imajo ljudje po vsem svetu — ne gre samo za besede, medtem ko bi bilo dejansko stanje čisto drugačno, ali celo samo za gole besede, tokrat gre resnično za pravi smisel besed. Za to nam ne manjka dokazov, našteli bi jih lahko vrsto, vendar nam naj samo avstrijski primer, ali sovjetski obisk v naši državi, ali celo Nehrujeva pot po Evropi potrdi realne izglede na upravičeno upanje na skorajšnjo splošno pomiritev.

Končno krepi v nas vero v skorajšnjo rešitev perečih mednarodnih problemov upanje na ugoden potek julijske konference »štirih«, kakor že samo sklicanje po več kot devetih letih govori o znosnejšem vzdušju v mednarodnih odnosih med največjimi svetovnimi silami, kot je to bilo še pred kratkim.

Ob takem razvoju mednarodnega položaja nedvomno ni odveč spomniti na nekatere dogodke mednarodnega pomena, ki so bistveno prispevali k takemu mednarodnemu razvoju. To je predvsem deklaracija Tito-Nehru pred kakšnimi petimi meseci, deklaracija s bandunške konference, deklaracija Tito-Hruščev, indijsko-sovjetska deklaracija in druge manifestacije za mednarodno pomiritev. Kot vidimo, zavzema v vrsti teh sodelovanje našega državnega predsednika častno mesto, na kar smo lahko upravičeno ponosni.

Te dni se nahaja v naši državi predsednik vlade daljnje Indije — Nehru. Blesteč sprejem, ki so ga Jugoslovani pripravili svojemu prijatelju iz daljnega Vzhoda je samo eden znakov, kakšen pomen pripisujejo srečanju predsednika republike s predsednikom vlade Indije. Njun prvi sestanek pred meseci v daljni Indiji in deklaracija, ki sta ju takrat sprejela, kakor smo videli, nista ostala samo dogodek in suha črka na papirju, temveč vodilno načelo vsem, ki se trudijo za mirno sožitje narodov na svetu.

In ko danes vidimo, da se tokrat prvič proklamirana načela že z uspehom uveljavljajo v mednarodni politiki, šele lahko pravilno ocenjujemo pomen velikega obiska. Tudi ta obisk, sestanek Tito-Nehru lahko ocenjujemo kot važen moment v nadaljnjem ugodnem mednarodnopolitičnem razvoju v smeri pomiritve.

Sodelovanje med Jugoslavijo in Indijo se seveda ne omejuje samo na zunanjepolitična vprašanja. Nedvomno bo Nehrujev obisk sodelovanje med državama tudi na vseh drugih področjih zelo poglobil.

V Italiji je, kakor je bilo že nekaj časa pričakovati, izbruhnila vladna kriza. Predsednik Scelba je moral po skoraj poldrugoletnem »vladanju« odstopiti skupno s celim kabinetom, ki je bil izbran iz vrst štirštrankarske sredinske vladne koalicije.

Opazovalci so sprva menili, da je prišlo do odstopa zaradi nesporazumov v vodilni stranki koalicije, v demokrščanski. V resnici pa so padec vlade povzročili republikanci, najmanjši partner v koaliciji. Novo vlado bo sestavil zopet demokristjan, najbrž prof. Segni.

Več socialnih prispevkov

naj prispevajo podjetja, ki jih tudi več črpajo

V sredo, 29. t. m., je osmič zasedala skupščina Zavoda za soc. zavarovanje v Ptuju in razpravljala o prilagoditvi predračuna dohodkov in izdatkov za leto 1955 predpisom nove Uredbe o finansiranju zavodov in sprejeli lestvico posebnih stopenj prispevka.

Ker nekatera podjetja in ustanove v ptujskem okraju prekomerno trošijo sredstva socialno-zdravstvenega zavarovanja, je skupščina potrdila predlog upravnega odbora Zavoda za socialno zavarovanje, da se podjetjem, ki imajo nad 50 zavarovancev, predpiše posebna stopnja socialnega prispevka. Ta stopnja je lahko za 4 odst. višja ali pa za 2 odst. nižja od splošne stopnje. Ker znaša v ptujskem okraju po ugotovljenih podatkih povprečni stalež bolnikov 2,80 odst., ga je skupščina sprejela kot osnovo za plačevanje splošne stopnje prispevka.

V ptujskem okraju je 42 podjetij in ustanov, ki zaposlujejo nad 50 zavarovancev. Od teh bo od 1. julija dalje plačevalo 15 podjetij in ustanov nižji, 25 pa višji prispevek. Najnižji stalež bolnikov ima v ptujskem okraju obrat mariborskega podjetja »LIP«, s povprečnim izostankom 1,49 odst., najvišji stalež 11 odst. pa gradbeno podjetje »Drava« v Ptuju. Marca je podjetje poslalo delavce na brezplačni dopust. Da ne bi ostali brez dohodkov v času dopusta, so se prijavljali v bolniški stalež in tako znatno zvišali odstotek bolnikov. Take zlorabe bo preprečila nova uredba, ki predpisuje podjetjem, da morajo za vsakega delavca na brezplačnem dopustu plačevati Zavodu za socialno zavarovanje 2400 dinarjev prispevka.

Kmetijska gospodarstva v ptujskem okraju imajo tudi zelo nizek stalež bolnikov. Ta pridejo skoraj v najnižjo stopnjo prispevka. Preden bo izdal Zavod odločbo kmetijskim gospodarstvom, bo moral še enkrat pregledati, če niso med stalnimi zaostanki všteti tudi sezonski in priložnostni delavci.

V Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem znaša povprečni izostanek 1,43 odst. in bi podjetje plačevalo nižjo stopnjo prispevka, če bi ne imelo toliko nesreč pri delu ki posebno pri očesnih nezgodah znatno podražujejo zdravljenje. Zato bo Zavod za socialno zavarovanje še enkrat preveril povprečni izdatek zavarovanca pri zdravljenju, preden bo izdal odločbo o stopnji prispevka.

Zavod za socialno zavarovanje bo vsake tri mesece ugotavljal dejansko stanje izkoriščanja socialnega zavarovanja in na osnovi ugotovljenih povprečnih izdatkov na zavarovanca in povprečnih izostankov od dela izdal nove odločbe po sprejeti lestvici.

Zaradi znižanja posebne stopnje prispevka po sprejeti lestvici se dohodki po predračunu znižajo za 2,500.808 dinarjev in zvišajo za 4,295.428 dinarjev. Kljub temu bo Zavod imel letos 9,033.756 dinarjev primanjkljaja, ki ga bo kril z 1 odst. rezervnim skladom in lanskoletnim presežkom. Še vedno bo pa ostalo 4,490.000 dinarjev nekritega primanjkljaja.

Imamo zavedne in sposobne rezervne oficirje!

Vsestransko uspelo taborjenje rezervnih oficirjev iz ptujskega okraja v petek, 24. in v soboto, 25. junija v idiličnem jelševem gaju pri Lovrencu na Dravskem polju je ponovno dokazalo, da se naš vodstveni rezervni vojaški kader zaveda svojih patriotičnih dolžnosti in da je v moralnopolitičnem kakor v vojaškem znanju dobro pripravljen na izvedbo vseh nalog, če bi bile ogrožane velike pridobitve NOB in socialistične graditve ter svobodno življenje naših narodov. Zlasti je ponosen na svoje oficirje naš rezervni vojaški kader, ki ima v svojem rezervnem vojaškem vodstvu najboljše tovariše, dobro oborožene z izkušnjami in solidnim vojaškim znanjem.

V taborišču je vladala stroga vojaška, toda zavestna in prostovoljna disciplina. Vse delo je potekalo v prijetnem tovariškem razpoloženju. V središču teoretičnih, organizacijskih in tehničnih priprav je bil napad na »sovražne« postojanke vzhodno od Ptujske gore. Akcija je začela ob prvem jutranjem svitu. Boj je bil zares vroč. Ko so se po uspešnem napadu zbrali, so bili napadalci od potu in znoja, pa tudi od jutranje rose do kraja premočeni. Ljudje, ki so jih videli, upravičeno niso mogli verjeti da je bila to le navadna vojaška vaja. Po razgovoru o izvršeni operaciji in oceni uspeha so si ogledali rezervni oficirji ptujskogorske zgodovinske spomenike.

Združenje rezervnih oficirjev ptujskega okraja skrbi za stalno strokovno izpopolnjevanje svojih članov s predavanji, poučnimi filmi, ogledi sestave in delovanja novega orožja ter s prisostvovanjem vajam aktivnih vojaških enot. Na tako aktivno rezervno vodstvo naše armade smo zares lahko ponosni, saj po svoji moralni sili, disciplini in vojaških sposobnostih prav nič ne zaostaja za aktivnim kadrom JLA. K.

Pridite v nedeljo v Šego

na rudarsko praznovanje

V Šegi pri Makolah bo v nedeljo, 3. julija t. l., 1. rudarsko praznovanje, ki ga pripravlja sindikalna podružnica rudnika Šega. Temu praznovanju se pridružuje tudi slavje gorskih predelov Ane in Jelovca v zvezi z elektrifikacijo, kjer bo v soboto, 2. julija t. l., prvič zasvetila električna luč.

Pri vhodu v rudnik Šega bo v nedeljo, 3. julija, ob 14. uri veliko zborovanje rudarjev in bližnjega ter okoliškega prebivalstva, pa tudi številnih gostov iz vseh strani Slovenije. Na praznovanje so povabljeni zastopniki republiške rudarske inšpekcije iz Ljubljane, zastopniki rudnikov Velenje, Trbovlje in Podgorci, zastopniki ljudske oblasti in množičnih organizacij iz Ptuja in Makol, zastopniki tovarn Kidričevo, Majšperk, Slovenska Bistrica in nekaterih podjetij iz Ljubljane, Maribora, Kamnika, Ruš in drugod, vsi kovači iz ptujskega okraja ter okoliško prebivalstvo.

O rudarskem delu in življenju, o borbah za pravice rudarjev, o njihovem delu v naši narodni in socialni revoluciji med obema vojnama in med zadnjo svetovno vojno bo govoril inž. tov. Silvin Burger. Po govorih in zborovanju bo ogled rudnika Šega, rudniških naprav, kapniške jame Belonjače in ceste z mostovi, za tem pa bo pravo rudarsko veselje in rajanje v zeleni naravi pri rudniku ob zvokih domače godbe ter dobri haloški kapljici.

Iz Poljčan bo vozil od vlakov do Šege rudniški avto. Gostje in udeleženci iz druge smeri pa si bodo sami priskrbeli vozila.

Prirediteljі se veselijo lepega vremena in velike udeležbe ter vseh povabljenih prebivalcev in gostov, da se bodo razveselili ob 10. obletnici osvoboditve in za vse uspehe, dosežene v naši svobodi. L. V.

Tudi hajdinska šolska vrata so se zaprla

Na zaključni proslavi nižje gimnazije v Hajdini 26. t. m. so se izkazali dijaki in dijakinje z nastopi, razstavo risarskih in ročnih izdelkov ter dobrimi učnimi uspehi, profesorski kolektiv z dobro organizirano proslavo, tamburaši iz Hajdoš z igranjem in petjem, zastopniki oblasti in množičnih organizacij z dobro povezavo s šolo in številni udeleženci s skrbnim spremljanjem svojih otrok in vzgojnega dela profesorjev tekom in koncem šolskega leta.

Najznačilnejše pri proslavi je bilo poleg dobro izbranih točk sporeda razdeljevanje 13 knjižnih nagrad odličnim dijakom in dijakinjam ter vročitev nagrade (risarski blok in dragocena knjiga »Žabji kralj in druge pravljice«) dijaku Stanku Lepeju, ki mu jo je poslala Zveza prijateljev mladine Slovenije iz Ljubljane v znak priznanja za uspeh na 1. razstavi otroških risb v Ljubljani decembra lani, ko je bil ta dijak s svojimi lepimi deli edini razstavljajoči dijak iz ptujskega okraja. Dijakom je govoril tov. Maks Kampl, predsednik šolskega odbora, ki je imel na proslavi uvodno besedo. Nastop šolskega pevskega zbora in telovadk pod vodstvom tov. Trbuča, Aličeve in Podkrajškove kakor tudi deklamacija dijaka Pena »Ob koncu šolskega leta« je vsem ugajala. Vse točke je s prijaznim pojasnjevanjem povezoval ravnatelj gimnazije tovariš Rajko Iglar, ki je tudi pozval dijake in udeležence, da se skupno poklonijo spominu na padle borce in talce, katerih neizbrisna imena so vklesana v marmornato ploščo, ki je pritrjena na hajdinski šoli. Tudi pod spominsko ploščo so dijaki s petjem in recitacijo prikazali,

da so se na zaključno proslavo dobro pripravili.

Ob koncu proslave so si dijaki in starši ter zastopniki oblasti in množičnih organizacij ogledali uspelo razstavo risarskih in ročnih del, na kateri je bilo največ zanimanja za ročne izdelke dijakov in dijakinj. Moški so se zanimali za modelarske izdelke in risbe dijakov, ženske pa za ročna dela deklet, med katerimi je vzbujal posebno pozornost velik umetno spleten prt dijakinje Marije Črnezel in prt Terezije Kajsersberger ter bluzici z narodnimi ornamenti, ki sta jih izdelali sestri-dijakinji Milica in Erika Potočnik. Tudi večina ostalih ročnih del je zaslužila vse priznanje in pohvalo dijakinj kot učiteljice ročnih del tov. Burgerjeve. Med dijaki so vzbujale posebno pozornost slikanice na steklu, ki so res v čast dijaku Ivanu Klanečku. Več njegovih del kaže njegovo zanimanje za risanje in tudi njegov mnogo obetajoči slikarski talent. Med ogledovanjem razstave je marsikatera dijakinja stisnila roko večletni odličnjakinji hajdinske gimnazije Genofevi Turnšek iz Skorbe pa tudi drugim dijakinjam, ki so se izkazale z učnimi uspehi in ročnimi deli.

Življenje v hajdinski šoli je ravno tako kot v drugih šolah v nedeljo po proslavi utihnilo in ga ne bo slišati vse do konca počitnic, ko želijo vsi skupaj, starši in dijaki ter učenci, učiteljskemu in profesorskemu zboru mnogo novih uspehov ter mnogo pomoči in sodelovanje krajevnih organov ljudske oblasti in množičnih organizacij.

Mladina iz nove komune Lešje

SE JE PRVIČ POMENILA

V nedeljo, 26. junija t. l. so se zbrali v sindikalnem domu v Lešju delegati 5 osnovnih mladinskih organizacij s področja Lešje, Makole in Žetale, da bi se na I. komunski konferenci pomenili o stanju in delu ter problemih posameznih organizacij, izmenjali delovne izkušnje ter pomagali članstvu z novimi pobudami do nadaljnjih uspehov.

Posvetovanje delegatov je bila vsekakor koristno. Tega so si nedvomno želeli člani mladinskih organizacij, pa tudi člani gasilskih društev, DTV Partizana in KUD, kjer si želijo sodelovanja mladine, ker jo potrebujejo in ker morajo misliti na pomladitev svojih vodilnih kot agilnih kadrov. To posvetovanje je pokazalo, da prednjači mladina iz Lešja, ker sodeluje pri gasilstvu, pri DTV Partizan in pri KUD in ker se je pobrigala za primerno udeležbo na kuharskem in prikrojevalnem tečaju, ki je bil namenjen mladini. V Makolah sodeluje največ mladine pri DTV Partizan, vendar upajo, da bo v bodoče več sodelovanja tudi drugod, kjer je dovolj dela, smisla zanj pa tudi prostora za udejstvovanje in zadrževanje mladine. V Žetalah z mladinsko organizacijo še niso daleč. Mladine je sicer dovolj, njenega sodelovanja si želijo tako gasilci, DTV Partizan in drugje, vendar pogrešajo zgledne dečke in dekleta, ki jim bodo pokazali pot do teh organizacij oziroma društev in ki jih bodo vzpodbujali k delu.

Po podatkih delegatov je na področju komune Lešje 1000 mladih ljudi, od katerih je množično aktivnih le 200 in večinoma v centrih, kjer obstajajo organizacije, ki pa se ne širijo, ker si funkcionarji organizacij premalo prizadevajo priti v stik z oddaljenejšo mladino. Mladini po vaseh manjkajo zgledni primeri vključevanja v organizacije, aktivnega sodelovanja, raznih pobud za tako množično delo mladine, ki jo bo veselilo, ki bo na njo vzgojno in razvedrilno vplivalo in za katerega bodo imeli razumevanje tudi starši. Kolikor je to ali ono doslej manjkalo, je obljubil nadoknaditi novoizvoljeni 11. članski komunski komite s tov. Jakobom Butolenom kot predsednikom, tov. Antonom Planincem kot sekretarjem ter tov. Francem Kafolom kot članom predsedstva na čelu.

Vsi delegati so se strinjali s predlogi in so jih tudi sprejeli kot smernice za bodoče delo, da je treba razširiti in utrditi sedanje organizacije, ustanoviti nove, kjer jih doslej ni bilo, pridobiti zanje čimveč članstva, organizirati izlete, sodelovati pri raznih prireditvah društev in organizacij in iskati vsako priložnost in možnost za gospodarsko in kulturnoprosvetno izpopolnjevanje ter širitev duševnega obzorja.

Po vsem, kar sem slišal in videl na tej prvi konferenci sodim, da bo mladina iz komune Lešje izpolnila obljube, ki jih je dala. B. F.

KOLEKTIV KMETIJSKEGA ZADRUŽNEGA GOSPODARSTVA PLAČAR — VURBERK

POŠILJA VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU OBČINE DESTERNIK OB 1. OBČINSKEM PRAZNIKU, KI BO 3. JULIJA T. L. V DESTERNIKU V POČASTITEV PADLIH BORCEV TE OBČINE TOVARIŠKE POZDRAVE IN MU ŽELI V TEM LETU IN TUDI V BODOČE MNOGO GOSPODARSKIH USPEHOV.

OBVESTILO

Okrajni odbor Zveze borcev NOV Ptuj obvešča vse otroke padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja, njihove svojce in skrbnike, da je treba za šolsko leto 1955-56 vložiti nove prošnje za sprejemanje štipendij.

Prošnja mora vsebovati razen rojstnih podatkov še vrsto in razred šole, ki jo obiskuje, socialno stanje družine, število nepreskrbljenih in že preskrbljenih otrok ter točen naslov.

Prošnji je treba priložiti potrdilo o šolanju, prepis zadnjega šolskega spričevala, potrdilo o premoženjskem stanju in potrdilo obč. org. ZB.

Opozarjamo, da je treba vse prošnje poslati okrajnemu odboru ZB Ptuj, do vključno 15. julija 1955, ker po tem roku vloženih prošenj ne bomo več upoštevali. Po členu 23 zakona o voj. vojn. invalidih so prošnje in priloge oproščene takse.

Okr. odb. ZB NOV Ptuj

— **Pojutrišnjem bodo odprli na gospodarskem razstavišču v** Ljubljani prvo turistično razstavo, ki jo prireja Turistična zveza Slovenije z gospodarskim razstaviščem ob 50-letnici organiziranega turizma na Slovenskem.

OKRAJNI ODBOR SZDL MURSKA SOBOTA vas vljudno vabi na

I. POMURSKI TEDEN

ki bo od 25. junija
ki je od 25. junija
v Murski Soboti
v počastitev 10. obletnice osvoboditve.

Iz Ptuja

Še en perečih ptujskih problemov

Ptujsko javno kopališče je še vedno zaprto

Ptujčanom je še dobro v spominu lanskoletna (in delno predlanskoletna) polemika okrog ptujskega letnega kopališča. Lani je šlo predvsem za to, ali se adaptira obstoječe letno kopališče ali pa da se za kar so se nekateri tako goreče zavzemali, zgradi novo, športno, ki pa naj bi služilo istočasno kot splošno javno kopališče. Kakor je znano, je zmagalo prvo stališče, nakar je res prišlo do obnove, ki je terjala okrog 4 in pol milijonov dinarjev. Lep znesek, vendar izdan v zavesti, da je zopet eden ptujskih problemov rešen. Vendar je prav to zadnje bilo tisto, kar ni bilo res. Kopališče je letos zopet zaprto in je vprašanje, ali ga bo sploh mogoče odpreti, dokler ne bodo izpolnjeni tozadevni sanitarni predpisi. Nad kopališčem se namreč izlivata v Dravo dva kanala, iz vojašnice in iz zaporov, ki vodo v Dravi v taki meri onečiščujeta, da bi kopanje v taki vodi resno ogrožalo zdravje kopalcev.

Kaj pravijo k zadevi na LOMO?

Ko smo se obrnili v zadevi ptujskega javnega kopališča na LOMO Ptuj, nam je tajnik tov. Kolšek povedal sledeče:

»Kopališče je zaprto po odredbi sanitarnega inšpektorja, ki je izdal tozadevno odločbo, istočasno pa naročil upravi zaporov in vojaški komandi, da uredita svoje odtočne kanale, da ne bodo več okuževali vode v Dravi. Do 1. julija bi se naj to zgodilo, nakar bi ne bilo več ovir, da se kopališče ponovno odpre. Kakor hitro nam bo sanitarna inšpekcija dovolila, bomo to storili.«

Sanitarna inšpekcija

»Vojaško komando opozarjamo že dve leti, naj uredi odtočne kanale iz vojašnice, ker odvajanje fekalij, ne glede na to, ali je v bližini javno kopališče ali ne, po splošnih in posebnih higienskih predpisih, ki so v veljavi, ni dovoljeno. Zaradi tega tudi ne moremo sprejeti izgovorov komande, da nima tozadevnih sredstev na razpolago in da si naj LOMO uredi kopališče za svoje meščane s svojimi sredstvi.

Kopališče ne more biti in ne bo odprto, dokler se bodo fekalije iz vojašnice odvajale v Dravo. Nikdo ne more jamčiti, da med pripadniki garnizona ni, če že ne bolnika, vsaj kliconosca.

Sanitarna inšpekcija s svoje strani ne more drugega, kakor prepovedati obratovanje tam, kjer niso izpolnjeni sanitarni predpisi. Večje možnosti v tem pogledu ima LOMO.«

Predstavniki OLO Trbovlje so obiskali Ptuj

Pred konec prejšnjega tedna so obiskali predstavniki OLO Trbovlje Ptuj. Šlo je za povratni obisk, ker so ob letošnjem prvem maju zastopniki OLO Ptuj obiskali Trbovlje. Trboveljčani so se uvodoma seznanili z okrajnimi problemi nasplošno, nato pa so obiskali nekatera ptujska podjetja ter si ogledali ptujske muzeje in druge zanimivosti. Ogledali so si tudi tovarno aluminija v Kidričevem.

Olepševalno in turistično društvo Ptuj

»Ne najdemo pravih izrazov za svoje nezadovoljstvo nad tem, da je letno kopališče zopet zaprto, kljub temu da smo v borbi za njegovo nemoteno poslovanje že dobri dve leti in kljub temu, da je minilo šele leto, ko je bilo vloženega toliko denarja v naprave, ki bi naj služile zdravju prebivalstva.

Mislimo, da bi LOMO moral bolj energično postopati v tem primeru, ali pa se obrnit na merodajna mesta pri višji vojaški komandi, če pri komandi ptujskega garnizona ne najde ustreznega odziva in če ta nima razumevanja za zdravstvene in higienske potrebe prebivalstva mesta.«

Zdi se, da je mnenje Olepševalnega društva tudi mnenje ptujske javnosti. Mnenja pa smo, da bi se zadeva najhitreje rešila, če bi LOMO Ptuj skupno s Sanitarno inšpekcijo in Olepševalnim društvom ter svojim pravnim referentom na skupnem sestanku s predstavniki vojaške komande stvar razčistil ter to še enkrat pozval k ureditvi zadeve.

Brezalkoholna restavracija v Ptuju

Ptuj bo končno dobil tudi brezalkoholno restavracijo, česar smo v našem mestu še dolgo časa pogrešali. Napovedane otvoritve v ponedeljek, 27. t. m., pa ni bilo, ker prostori v Lackovi ulici niso bili še pripravljeni. Toda dela so v teku in prostori bodo v nekaj dneh pripravljeni. Predvidevajo da bo restavracija odprta že v prihodnjem tednu.

„Polijte ga z bencinom, še goreti ne bo hotel, tako je slab!"

Glede na to, da bo moral cestni most čez Dravo v Ptuju vzdržati še do graditve novega mostu vsaj še 2—3 leti, je primorana Uprava za ceste LRS, tehnična sekcija Maribor nadzorništvo Ptuj, opraviti večja popravila obstoječega mostu. Predhodno je bilo potrebno potom časopisja in radijske oddaje opozoriti vso javnost na zaporo mostu od 23. V. t. l. dalje do dovršitve del, in sicer v noč. nem času od 21 do 5. ure.

Po dosedanjih izkušnjah kaže, da večina ljudi, vozači motornih ali vprežnih vozil, kolesarjev in pešcev razume, da imajo delavci pri tem nočnem nevarnem in napornem delu radi mir, neuvidevnim posameznikom pa za vse to ni mnogo mar. Ta popravljalna dela bodo trajala še 2 do 3 mesece in v tem času bo še treba ohraniti hladno kri delavcev, kot tudi vozačev in pešcev, ki jih bo noč dosegla na drugi strani Drave.

Kaj vse je treba popraviti in napraviti da bo most zopet sposoben za transport je stvar tehnične obrazložitve, za katero pa tukaj ni mesta. Važno je predvsem, da je delo resno in odgovorno pa tudi zamudno, zraven toga pa še težavno in nevarno.

Pa se zadržimo malo pri delavcih na mostu in pri potnikih. Pred kratkim je nestrpen možakar, ki je čakal na prehod čez most, med drugim izrazil: »Dajte na most sto ljudi, pa bo delo hitreje gotovo!« Povedal je svojo modrost, ki pa so se ji morali delavci vsaj potihoma smejati. Kaj bi naj delalo na malem prostoru ponoči na mostu 100 ljudi? Zaradi velikega prometa čez dan je to delo po dnevu nemogoče. Najteže je z nekaterimi vozači motornih vozil, ko je most razmontiran. Vsak izliva svojo učenost, preklinja, se jezi in nadleguje zdaj tega, zdaj drugega delavca, na položi čez grede nekaj desk in »voziček« bo zlahka zdrčal čez Dravo. Kdo bo le mislil na nevarnost za večmilijonsko vozilo, za človeka itd.? Tudi za pijačo ni mogoče priti čez razdrti most. Nekateri mislijo, da se da s pijačo vse doseči, zato ponujajo delavcem za četrt, pol ali celi liter, če jih bodo spustili čez. Seveda ne gre niti za sod, temveč je treba počakati, dokler delo ni opravljeno. Kam bi le prišli, če bi vsakega poslušali, tega vodili, drugega nosili čez grede, tretjemu znašali skupaj deske itd.? Pri nočnih delavcih se radi ustavljajo tudi modrijani ki pravijo: »Spustite v zrak ta prekleti most, saj že ni za drugo kot za drva, da bomo prej imeli novega!« Drugi: »Polijte ga z bencinom in zažgite. Še goreti ne bo hotel, tako je star!« Tretji: »Kaj vraga cinoste, da delo nikamor ne napreduje?« Vsak pač po svoje izlije svojo nevoljo zaradi čakanja. V ponedeljek zvečer je enako kot vsak drug večer. Prihajajo ljudje različne starosti raznih stanov in poklicev, in tudi glede nestrpnosti ter izjav so dokaj različni. Nekateri so zabavni, drugi neznosni in zbadljivi in se obnašajo, kot bi imeli pred seboj ponižne hlapce ki si morejo vse dovoliti, ne pa delavce, ki se zavedajo svojih dolžnosti in svojih odgovornosti.

Želimo, da bi pustili razni nestrpneži delavce pri nočnem delu na mostu pri miru, pa bo delo hitreje napredovalo, bo manj nevolje, jeze, kletev in čakanja, in kar bo najvažnejše, promet čez most bo zopet varen in bo mirno tekel, dokler ne bomo v Ptuju vsi priča slavnostne otvoritve novega mostu.

Veko

Ali ste si že ogledali razstavo otroških vrtcev v Mestnem vrtcu v Ptuju?

Franc Novak

Ugodnosti za kmetovalce,

ki obnavljajo sadovnjake in vinograde

Mnogim vinogradnikom in sadjarjem še niso znane ugodnosti, ki so jih deležni pri obnovi vinogradov in sadovnjakov. Ni jim znano, da so upravičeni do olajšav pri dohodnini in do okrajne subvencije.

Gospodarstvo, ki obnovi vinograd in sadovnjak nima mnogo večjih koristi samo zaradi izvršene obnove in upanja na izboljšanje gospodarstva, temveč tudi zaradi davčnih olajšav ki mu jih zagotavlja ljudska oblast in direktne podpore, katere je deležen z delnim kritjem stroškov obnove.

Kakšne ugodnosti nudi skupnost pri obnovi sadovnjaka?

Kdor pravilno posadi jablane, hruške, slive ali češplje, breskve, marelice ali drugo plemenito sadno drevje, je oproščen temeljne in dopolnilne dohodnine od kmetijstva za dobo osmih let za dotično zemljišče. Kdor posadi orehe, lešnike in drugo južno sadje, je oproščen davka za to zemljišče za dobo desetih let.

Primer: za zemljišče v 1. bon. razredu z davčno osnovo 30 do 35 tisoč din se plača približno 9000 din davka. Zemljišče je po posaditvi osem let davka oproščeno, kar znaša 72.000 din. K ceni vsake sadike prispeva OLO 40 din, za sto sadik na hektaru torej 4000 din.

Osemletna davčna oprostitev in subvencija znašata torej 76 tisoč din.

Sadjarjevi stroški obnove sadovnjaka na hektar (12.000 din sadike, 1000 din gozdna taksa za drevesne kole, zaščitna sredstva za osem let) znašajo skupno približno 15.000 din in so torej v zanj zelo ugodnem razmerju s prispevkom države (76.000 din) za obnovljeni hektar sadovnjaka. Obnova se torej vsakemu absolutno izplača.

Ugodnosti pri obnovi vinogradov:

Kdor pravilno posadi vinsko trto v vinorodnih predelih, uživa davčno oprostitev najmanj štiri leta.

Primer: za hektar vinograda se plača približno 24.500 din davka. Novi nasad je štiri leta oproščen davka, kar znaša 98 tisoč din. OLO podpre nabavo vsake sadike z desetimi dinarji. Na hektar se posadi 7000 trt, OLO prispeva torej 70.000 din. Stiriletna davčna oprostitev in prispevek OLO za nabavo trt znaša torej 168 tisoč dinarjev.

Kakšni so pogoji za gornje ugodnosti?

1. Da je zemljišče na izrazito vinogradniški legi in da je bilo označeno pri rajonizaciji vinogradniških površin kot vinogradniško.

2. Da obnova ne zavira nadaljnje kompleksne obnove vinogradov.

3. Da je parcela prijavljena za obnovo v smislu Odločbe OLO Ptuj o načrtni obnovi vinogradov v OLO Ptuj.

4. Da je dobil nasad pozitivno oceno in so odpravljene vse pomanjkljivosti, ki jih je ugotovila okrajna komisija za obnovo vinogradov v okraju Ptuj.

5. Da bo nasad posajen s sortno enakim trsnim materialom in v naslednjih letih dobro oskrbovan.

6. Da je obseg vinograda vsaj deset arov, sadovnjak pa ima najmanj 20 dreves na strnjenem prostoru.

Kdaj in kako izvršimo prijavo za obnovo in prošnjo za davčno olajšavo?

Prijavo za obnovo nasada je nasloviti na OLO Ptuj, tajništvo za gospodarstvo, do 1. maja, izjemoma do avgusta letos.

Prošnjo za začasno oprostitev dohodnine je nasloviti na OLO Ptuj, upravo za dohodke. Vloge je treba kolkovati s 180 din (drž. kolek) in 95 din (okr. kolek).

Vlogo za oprostitev davka za obnovljeno parcelo je vložiti po posaditvi do konca leta, oprostitev pa velja od 1. januarja vsakega leta po izvršeni obnovi.

Kmetovalce pozivamo, da se čimprej odločijo za obnovo in se pri tem poslužijo navedenih ugodnosti, da bi čimprej dvignili donose v vinogradih in sadovnjakih.

Žrebanje obveznic II. ljudskega posojila

Na željo naših bralcev s podeželja objavljamo poročilo o žrebanju obveznic II. ljudskega posojila, ki je bilo 17. junija t. l. v Beogradu.

Na devetem žrebanju obveznic II. ljudskega posojila petletnega plana razvoja gospodarstva FLRJ, ki je bilo v Beogradu, je dobila dobitek 100.000 dinarjev obveznica štev. 824 serije 3368.

Dva dobitka po 50.000 dinarjev sta dobili obveznici, ki nosita številko 35 serije 4389 in serije 736.

2617 dobitkov po 5000 dinarjev so dobile obveznice, ki imajo številko 535 v vseh neparnih serijah.

26.170 dobitkov po 2000 din so dobile obveznice, ki nosijo v vseh serijah naslednje številke: 735, 455, 532, 500 in 792.

487 dobitkov po 10.000 dinarjev so dobile obveznice, ki imajo številko 679 v raznih serijah.

Amortizirane so bile obveznice, ki imajo v vseh serijah sledeče številke: 7, 28, 35, 88, 118, 139, 177, 243, 258, 302, 363, 364, 380, 405, 407, 455, 485, 487, 494, 500, 532, 535, 564, 583, 592, 600, 616, 636, 673, 679, 716, 735, 737, 746, 765, 792, 801, 824, 851, 864, 896, 912, 919, 935, 937, 959, 973, 974, 983, 990.

Amortizirane obveznice in izžrebani dobitki se bodo izplačevali od 2. julija dalje.

Dolgo pričakovana slovesnost v ptujski „Mlekarni"

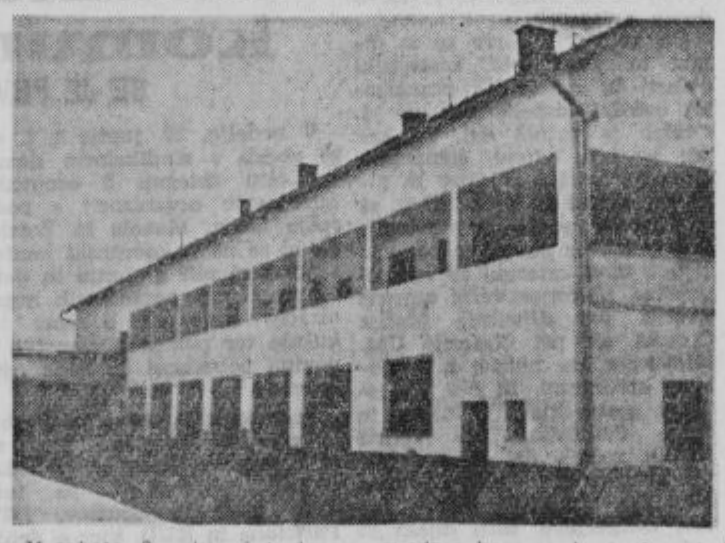

V soboto, 2. julija t. l. dopoldne, bo otvoritev povečane Mlekarne Ptuj z oddelkom za proizvodnjo kazeina, ki je že nekaj časa poskusno obratoval.

Najnovejša razširitev Mlekarne Ptuj in oprema z novimi stroji in napravami omogoča večjo uporabo mleka in tudi večjo proizvodnjo prvovrstnega sira in surovega masla, po katerem je veliko povpraševanje, zlasti pa novo proizvodnjo kazeina, dragocene surovine za našo industrijo. S tem so povečane tudi možnosti za odkup in predlavo večjih količin mleka, da bo mogoče vedno zadovoljevati dosedanje potrošnike mleka in mlečnih proizvodov. Glede na vse to si bo Mlekarna Ptuj prizadevala v bodoče ustanoviti čimveč zbiralnic s hladilnimi napravami, ki bodo omogočile odkup mleka opoldnevne in večerne molže.

Sočutje

— Hčerka mi je vsak dan bolj podobna.

— Kaj res? Ali se ne da pri tem nič pomagati?

I. občinski praznik v Desterniku

bo v nedeljo, 3. julija 1955, s sledečim sporedom:

Sobota, 2. julija 1955

Ob 20. uri: Kresovanje na Ojstrovcu. — Igrala bo domača godba na pihala.

Ob 22. uri: Zabavni program v prosvetni dvorani v Desterniku, ki ga je pripravila mladina.

PO PROGRAMU PROSTA ZABAVA.

Nedelja, 3. julija 1955

Ob 5. uri: Budnica. — Igrala bo domača godba na pihala.

Ob 7. uri: Otvoritev razstave ročnih del šolske mladine in razstave NOB v šoli.

Ob 8. uri: Sprejem partizanske patrulje ob spominski plošči pred prosvetnim domom, nato slavnostni spored v prosvetnem domu.

Ob 15. uri: Na športnem igrišču igra »RAZTRGANCI«.

PO IGRI LJUDSKO RAJANJE.

V slučaju slabega vremena bodo prireditve v prosvetni dvorani.

Vabimo svojce padlih borcev, talcev in žrtev fašističnega nasilja, preživele borce in aktiviste tega področja, funkcionarje oblasti in množičnih organizacij s področja bližnjih občin, iz Ptuja in občine Desternik ter prebivalstvo iz Desternika in vseh okoliških vasi in naselij naj se udeležijo našega praznovanja.

PRIPRAVLJALNI ODBOR

Tudi pri Lovrencu

smo praznovali 10-letnico osvoboditve

Bralci tega lista so že čitali o drugih občinskih proslavah 10-letnice osvoboditve, zato jih bo verjetno zanimalo, kako smo praznovali ta nedavni praznik (12. t. m.) pri Lovrencu na Dravskem polju.

Ljudje s področja občine Lovrenc so vedeli za priprave na proslavo, zato so prišli polnoštevilno v dvorano zadružnega doma, kjer je bila proslava ob sodelovanju obč. odbora SZDL, obč. odbor ZB NOV, nižje gimnazije in osnovne šole ter obč. ljudskega odbora Lovrenc.

Začeli smo s himno, ki jo je zapel mladinski pevski zbor nižje gimnazije Lovrenc, nato pa smo poslušali krajši govor tajnika občinskega ljudskega odbora in sekretarja obč. komiteja ZKS tov. Maksa Žmauca. Pred slavnostnim govorom tov. Praprotnika je recitirala učenka osnovne šole Mira Križan »Na Rabu«, ki jo je spesnil Manko Golar. Govor tov. Praprotnika je bil jedrnat, saj je v njem nanizal najvažnejše dogodke in doživetja našega ljudstva zadnjih 10 let. O zgodovini in pomoči prebivalstva s področja občine Lovrenc v času NOB je govoril predsednik obč. odbora ZB NOV tov. Martin Korošec, ki je zbral dragocene podatke o ljudeh naše občine, ki bi jih bilo koristno objaviti in tudi tako ohraniti med ljudstvom. Posrečene so bile deklamacije in recitacije »Dolgo smo molčali«, »Kurirček Andrejec«, »Partizan«, »Materi padlega partizana«, »Naročilo«, ki smo jih slišali od pionirjev Slavka Butolina, Jožeka Butolina, Katice Pernat in Tilke Bedračeve. Vso pohvalo zaslužijo tudi mladi talenti s plesno baletno točko »Cekinčki«, s katero so se postavile pionirke 1. in 2. razreda osnovne šole ter dijakinje nižje gimnazije. Učiteljica tov. Praprotnikova je vložila mnogo truda in potrpljenja v priprave te točke in ob nastopu mladih baletk v enakih oblekcah se je tudi pokazal lep rezultat njenega dela in otrok. Priznanje zasluži tudi učiteljica tov. Puckova, ki je točko spremljala z godbo. Uspel je nadalje odlomek iz NOB »Zavoj« v režiji učiteljice tov. Mohorkove ter telovadni nastop dijakov pod vodstvom učiteljice tov. Križanove. Spored je končal s petjem pionirskega in mladinskega pevskega zbora nižje gimnazije pod vodstvom tov. Puckove in tov. Butolinove. Iz mladih grl je zadonelo nekaj partizanskih in narodnih pesmi. Zelo posrečeno je bilo petje v duetu in kvartetu ter zborno petje. Zelo so nam ugajale pesmi »Mati piše«, »Hej brigade«, »Popotnik pridem«, »Zvezde žarijo«, »Vsi mostovi v zrak letijo«, »Lepo je v naši domovini biti mlad« »Mi pionirji« in »Drežniška«.

S 17 točkami sporeda je bil počaščen spomin na občane Baboška, Meznariča, Loštreka, Drevenška, Črnka in Kodermana, Zorca, Drevenškovo in Ivančiča, borce, talce in žrtve fašističnega nasilja, spomnili smo se slavne poti našega napredka v 10 letih naše svobode in razveselili ob pogledu na našo nadobudno mladino, ki spoznava sadove naše borbe za svobodo in se pripravlja za veselo in srečno življenje. Dvorano zadružnega doma smo zapustili v zavesti in v zadovoljstvu, da ustvarjamo v miru in svobodi pogoje za boljše življenje odraslih in mladine, ki bo znala ceniti pridobitve NOB, povojne revolucionarne izgraditve našega gospodarstva in demokratizacijo ljudske oblasti.

Žt.

Kaj nam prinaša nov zakon o dedovanju?

Že vsa leta po vojni se je pri nas postavljala živa potreba po enotnem zakonu o dedovanju. Kraljevska Jugoslavija je imela za vsako od današnjih republik različen kriterij za ravnanje ob prehodu dediščine na dediče. Po vojni so ta problem obravnavale in pripravljale za uzakonjenje novih določil v skladu z našo socialistično družbeno ureditvijo različne ustanove ob sodelovanju najboljših pravnih izvedencev, v načelnih vprašanjih pa je izrekel svojo besedo skupščinski zakonodajni odbor in končno Zvezna ljudska skupščina.

Novi zakon o dedovanju se deli na dva dela. Prvi del obravnava pod naslovom »Dedno pravo« materialne določbe, drugi pod naslovom »Postopek v dednih stvareh« pa zapuščinski postopek. Skušali bomo v naslednjem našim bralcem v grobih obrisih prikazati glavne značilnosti novega zakona.

Pred vojno je lahko postal nekdo dedič po umrlem šele tedaj, ko je oblastem predložil dedno prijavo, medtem ko danes postane opravičeni dedič takoj po smrti zapustnika. Zato se danes dedič lahko zapuščini odpove le s postopkom pred sodiščem in je taka dedna odpoved ali pa sprejem dediščine nepreklicna.

Deduje se lahko samo na podlagi zakona ali oporoke, na podlagi zakona takrat, kadar ni oporoke. Odpravljene so dedne pogodbe, ki so bile v navadi med zakoncema ob ženitvi, da ob primeru smrti enega drugi deduje vse. Take ženitne pogodbe so odslej kot oporoke neveljavne.

Dedovanje na podlagi zakona. Splošna načela so ostala ista. Dedujejo sorodniki umrlega in preživeli zakonec. To so zakoniti dediči in so po stopnji sorodstva razdeljeni v štiri rede, pri čemer imajo dediči bližnjega reda prvenstvo. V prvi dedni red spadajo potomci in preživeli zakonec umrlega, v drugi starši umrlega oziroma njihovi potomci ali njihov preživeli zakonec, v tretji red in babica umrlega od očetove in materine strani oziroma njihovi potomci, v četrti pa praded in prababica umrlega. Za prve tri dedne rede velja, da stopijo na mesto sorodnika, ki je umrl pred zapustnikom, njegovi potomci, — otroci, vnuki — in dobijo skupaj po enakih delih tisti dedni delež, ki bi bil pripadel njihovemu predniku, če bi bil preživel zapustnika.

Dedna pravica preživelega zakonca je drugače urejena kot doslej. Zakonec dobi enak dedni delež, kakor otroci umrlega in ne kot doslej četrtino zapuščine. Tako je njegov delež glede na število otrok večji ali manjši od četrtine. Če ni otrok oziroma njihovih potomcev, potem deduje preživeli zakonec v drugem redu poleg staršev umrlega oziroma njihovih potomcev, polovico zapuščine. Lahko pa deduje po odločbi sodišča tudi več kot polovico ali tudi celotno zapuščino, če se izkaže, da bi se po delitvi ne mogel preživljati. Če se izkaže, da so nasprotno starši umrlega v bednem položaju, preživeli zakonec pa ne, potem se polovica dediščine za starše poveča na račun zakončeve. Le, če ne živi nobeden od staršev zapustnika in tudi ni njihovih potomcev, deduje zakonec vso zapuščino. Seveda pa je pogoj, da zakonska zveza v času smrti še obstaja in da sta zakonca živela v zakonski skupnosti.

Dedna pravica nezakonskih otrok. Z novim zakonom je končno urejeno sporno vprašanje o dedovanju nezakonskih otrok. S tem je uresničeno že v ustavi zagotovljeno izenačenje nezakonskih otrok z zakonskimi. Razlika je le v tem, da po očetovih sorodnikih deduje le tedaj, če ga je oče prostovoljno priznal za svojega, skrbel zanj, ga šolal itd. Če pa je bilo očetovstvo sporno in urejeno potom sodišča, potem nezakonski otrok po očetovi strani deduje samo po očetu, ne pa po njegovih sorodnikih.

Izločeno premoženje. Važna določba novega zakona je tudi ta, da lahko zakonec in potomci zapustnika zahtevajo, da se iz dediščine izključijo nekateri predmeti (pohištvo, sobna in kuhinjska oprema, posteljnina, posoda itd.), ki so jih skupno uporabljali in s svojim delom doprinesli k njihovi pridobitvi. Življenjska in delovna skupnost opravičuje tak postopek, ki daje prednost direktnim dedičem pred ostalim sorodstvom. Razen tega pa lahko zapustnikovi potomci, ki so s svojim delom doprinesli k povečanju zapustnikovega premoženja, zahtevajo, da se zanje izloči iz dediščine del, ki ustreza njihovemu prispevku k temu povečanju zapuščine. Tu so omenjeni samo potomci, ker je zakonec že itak po zakonu o zakonski zvezi solastnik premoženja in seveda zahteva, da se mu iz zapuščine izloči in oddeli njegov delež na ½ delom pridobljenem premoženju.

Nujni dediči in nujni delež. Nekateri zakoniti dediči imajo pravico do minimalnega deleža tudi v primeru, da jih je zapustnik opravičeno razdedinil. To je tako imenovani nujni delež. Novi zakon je razširil krog nujnih dedičev. Razen potomcev in staršev umrlega, ki so bili že doslej upravičeni nanj, so zdaj nujni dediči tudi zakonec, drugi predniki in bratje in sestre umrlega. Vse te osebe pa dedujejo samo v primeru, ako pride njihov dedni red sploh na vrsto. Tako otroci v prvem dednem redu izključijo od dedovanja nujnega deleža starše, ki dedujejo v drugem dednem redu. Nujni delež otrok in zakonca znaša polovico, ostalih dedičev pa eno tretjino zakonitega deleža. Doslej so nujni dediči dobivali odpravnino v denarju, od zdaj pa imajo pravico na stvarni del zapuščine v vrednosti nujnega deleža.

Dedovanje na podlagi oporoke. Oporoko lahko napravi vsakdo, ki je sposoben za razsojanje in je dopolnil 16 let starosti. Za veljavnost oporoke je z zakonom določena posebna oblika. Lahko je lastnoročna, pismena pred pričami, sodna oporoka in v izjemnih primerih ustna. Veljavne oporočne priče ne morejo biti v nobenem sorodstvu z oporočiteljem vse do četrtega kolena in tudi ne zakonec. Določila oporoke, s katerimi lahko dedujejo priče ali njihovi sorodniki, so neveljavna.

Izročitev in razdelitev premoženja za življenja in pogodba o dosmrtnem preživljanju. Pri izročitvi in razdelitvi premoženja za življenja lahko prednik z opravilom izroči in razdeli svoje premoženje svojim otrokom in potomcem, če s tem soglašajo vsi, ki so po zakonu poklicani k dedovanju in se to napravi pri sodišču. Posledica tega sporazuma je, da to premoženje po zapustnikovi smrti ne pride v dediščino. Pri taki izročitvi si lahko prednik pridrži razne pravice, kakor preužitek, rente in podobno, zase in za svojega zakonca. Izročitelju je nadalje pridržana pravica, preklicati izročitev zaradi velike nehvaležnosti in imajo potomci potem pravico samo na nujni delež.

Novi zakon urejuje še pravice dedičev iz prirasta, govori o zastaranju pravice zahtevati zapuščino, o odgovornosti za zapustnikove dolgove, o dedni nevrednosti, o delitvi zapuščine in drugem. Ko govori o dedovanju kmetijskega zemljišča, navaja v skladu s splošnimi načeli naše družbe, da tudi z dedovanjem ne more nihče pridobiti več zemlje kot to določa zakon. Tako kmet ne more imeti več kot 10 ha. Če kmet že ima zemljo, razen tega pa deduje in bi potem površina presegla 10 ha, sme izbirati in obdržati parcele ki mu najbolj odgovarjajo, do 10 ha skupne obdelovalne površine, ostalo pa postane splošno ljudsko premoženje in sam dobi po ocenitvi odgovarjajočo odškodnino.

Na koncu zakon obravnava še določila postopka in prehodne določbe. Tako pravi, da če gre za premično premoženje zapustnika, sodišče zapuščinske obravnave ne opravi, razen na izrecno zahtevo dedičev.

Ta zakon velja za vse dediščine, glede katerih ne bo do dneva objave izdana pravnomočna odločba o dedovanju ali ne bo dedovanje s sporazumom ali kako drugače urejeno.

Tudi na Selah ne zaostajamo...

Iz našega idiličnega selskega kota se je do danes le malokdo ojunačil s kakšnim prispevkom v »Ptujskem tedniku« in povprečni bralec bi iz tega lahko sklepal, da zaradi odročnosti našega kraja od večjih prometnih zvez naš kraj ne more dosledno slediti hitremu tempu napredka v naši svobodni domovini.

Taka sodba pa bi bila prekruta, predvsem pa prenagljena. Na Selah smo si s pomočjo ljudske oblasti v letih po narodni osvoboditvi postavili moderno ljudsko šolo, napeljali elektriko, 12. junija 1955 pa otvorili nov gasilski dom, s katerim se Selani upravičeno ponašamo, saj je le malo enakih v našem okraju ali celo v Sloveniji.

Z otvoritvijo gasilskega doma je bil združen tudi kulturni spored. Pri tem so sodelovali pionirji ljudskih šol Sej in Vidma, telovadno društvo »Partizan« z Vidma, tamburaški zbor »Veseli Selanci«, domače gasilsko društvo in skupina kmečkih fantov kot tekmovalci na tekmi koscev.

V začetku slovesnosti so nam pionirji ljudske šole Sela zapeli narodno himno, nato pa izvajali proste telovadne vaje, enako tudi pionirji ljudske šole Videm. Nastop šolskih otrok pod vodstvom izkušenega učiteljskega kadra je žel splošno priznanje in navdušenje.

Sicer mlado, pač pa zelo aktivno domače gasilsko društvo nas je presenetilo z brezhibno izvedeno praktično mokro vajo in s tem dokazalo svojo pripravljenost nad varstvom naših vasi.

Kot najzanimivejša točka sporeda je sledila tekma koscev na travniku tov. Kukoviča. Kmetovalci iz domačih vasi in bližnje okolice so se spontano zbrali na mestu tekmovanja še pred tekmo, da ne bi zamudili edinstvene prilike, saj »kaj takšnega na Selah še nismo videli«, kakor se je izrazil neki, že na palice se opirajoči starček. Kosci so po stari navadi z vriskom in petjem prišli na travnik, kjer jih je gospodar pogostil s pijačo in gibanicami. Tekma je bila zelo razburljiva, nagrajenci pa so si svoje nagrade pošteno zaslužili.

Nastop TD »Partizan Videm« na orodju je žel splošno priznanje, obenem pa tudi začudenje nad uspelimi težkimi orodnimi točkami. Saj je znano, da to društvo obstaja šele nekaj mesecev. Enotni telovadni kroji, disciplineranost in sigurnost pri nastopu so bile posebne odlike Videmčanov.

Nazadnje nas je razveselila še glasbena točka Selskih tamburašev in malih, veliko obetajočih bratov Krčkov.

Takih prireditev si Selani še želimo. Napravili smo obračun z zaostalostjo in zastarelostjo, napravili smo obračun s številnimi pijandurskimi kreaturami in fantovskimi pretepi, želimo stopati v vrsti ostalih naprednih vasi v naši okolici. Nova šolska zgradba s požrtvovalnim učiteljskim kadrom in novi gasilski dom z aktivnim gasilskim društvom pa bodo žarišča našega bodočega javnega in kulturnega življenja.

Pojem

— Pojma »večnost« si nikakor ne morem razložiti.

— Gotovo si nisi vzel še posojila na obročno odplačevanje?

Vztrajnost

— Vsa čast! Imel si toliko vztrajnosti, da si se odvadil kaditi?

— Jaz ne, pač pa moja žena!

IZ VIDMA

„Rdeča kapica" na v demskem odru

Dramska sekcija Osnovne šole Videm pri Ptuju je uprizorila prejšnjo nedeljo v prosvetni dvorani Gorinškovo **»Rdečo kapico«** za zaključek šolskega leta 1954/55. Igro je režirala učiteljica tov. Franja Murko. Pri scenariju in ostalih pripravah ji je pomagal učiteljski kolektiv.

Igra sama je pokazala, da so bile priprave na njo temeljite. Igralci so se vživeli v svoje vloge in so jih tudi obvladali. Glavno vlogo je imela učenka 5a razreda Anica Šprah; vsem je ugajala s čustveno igro. Zaostajali pa niso niti ostali igralci: Koderman v vlogi botra Bodeža, Silvo Kosar, Miklaučičeva, Kozelova in ostali. Gledalci so skoraj do zadnjega kotička napolnili dvorano in so bili z igro ter igralci kakor tudi režiserko zelo zadovoljni. S ploskanjem so izrekli vse priznanje tov. Franji Murkovi, igralcem in učiteljskemu kolektivu.

Iger si v Vidmu še želimo, zlasti takšnih in upamo, da bo v doglednem času postavilo na naš oder kakšno kvalitetno igro tudi naše kulturnoprosvetno društvo »France Prešeren«.

N. F.

Esperantski tečaji

Interesente za novi začetni tečaj obveščamo, da se bo ta tečaj pričel v septembru, prav tako tudi nadaljevalni tečaj. V tega se morejo vpisati tudi oni, ki so kot samouki predelali slovnico prof. R. Rakuša.

Istočasno vabimo članstvo, da se udeleži izleta, ki ga priredi Esperantska sekcija v nedeljo, 10. julija, v Makole (Dom ob Dravinji). Izlet bo s kolesi. Prijavite se pri tov. Anici Jabločnik na LOMO v pisarni Mestnega odbora SZDL.

JOD.

In vmes?

— Kako ti ugaja najnovejši film?

— V njem je veliko zanimivih trenutkov.

— In vmes?

— Precej dolgočasnih minut.

Prof. Tone Klasinc:

Haloze – v uporu in borbi za svobodo

Nadaljevanje in konec

Matija Žirovnik, vodja upornih kmetov v Halozah

Zato se upor širi; pritožba za pritožbo roma v naslednjih letih v Gradec in na Dunaj.

Redke »spokorniške« izjave podložnikov, ki obžalujejo, da so se upirali svoji gosposki in še druge ščuvalj k uporu, so značilne za pritisk, ki ga je fevdalni gospodar na razne nači ne izvajal nad podložniki.

1670:

Pritožba kmetov iz Podlehnika v Halozah na cesarja: ».. naša gosposka ravna z nami kot s sužnji ali nevoljniki...«

1671:

»Izmozgani ubogi podložniki iz Podlehnika zatrjujemo, da plačujemo v redu činž, davek in vse dajatve. Kljub temu naša zemljiška oblast v nasprotju s starimi navadami in našimi privilegiji zvišuje davke, kaznuje nedolžne, nam pa odvzema denar vino, živino, trgatev, zemljišča, grozi z udarci in zaporom.«

V januarju prosi konvent deželno vlado naj mu izda odlok, da lahko takoj zapre **Matijo Žirovnika**, voditelja upornih kmetov v Halozah.

V marcu se sestane cesarska komisija, ki bi naj zaslišala vse prizadete. Haložani pridejo z Žirovnikom na čelu. Sredi razprave dado minoriti zgrabiti Žirovnika in še dva kmeta in ju odvedo v ječo.

V aprilu in juniju prosita oba samostana cesarja za dovoljenje, naj bi Matija Žirovnik ostal v ječi in prišel pred sodišče.

Konec istega leta je **Žirovnik** zopet na svobodi in **vodi poslanstvo haloških kmetov na Dunaj k cesarju**, ki mu izročijo obširno spomenico.

1672:

Nova cesarska komisija se je temeljito lotila dela. O tem nam priča zapisnik o zaslišanju 55 podložnikov. Seveda je tudi konvent na vse točke pritožbe dal obširne odgovore in skušal izpodbiti ali vsaj omiliti podrobne navedbe podložnikov.

V avgustu pošlje minoritski konvent notranjeavstrijski vladi prošnjo, **naj onemogoči duhovniku Mihaelu Žirovniku (v Gradcu), da nastopi pred komisijo kot zaščitnik in svetovalec upornih kmetov.** V dokaz, da je omenjeni duhovnik res v zvezi z upornimi kmeti, prilagajo minoriti nekaj njegovih pisem, ki so jih prestregli.

Jeseni Haložani zopet pošljejo prošnjo, naj se sestane komisija in predlagajo s svoje strani za člane Valentina Benorgia, mestnega sodnika v Mariboru, in Filipa Gorupa, mestnega sodnika v Slovenski Bistrici.

1673, 1674:

Komisija še vedno posluje, zaslišuje obe sporni stranki in pošilja svoja poročila. Vse sporne točke so razčiščene in konvent kot zemljiški gospodar je prisiljen k popuščanju. Miruje pa še vendar ne. Na vsak način bi se rad odkrižal najnevarnejšega nasprotnika, Matije Žirovnika.

1675:

20. decembra: Matija Žirovnik je bil na poti skozi Maribor. Ptujski minoritski gvardian ga je s svojimi ljudmi ujel, ga odvedel v Ptuj in vtaknil v ječo, kljub temu, da je imel cesarsko zaščitno pismo za svobodno potovanje (salvum conductum).

Deželni glavar minoritskemu konventu: »Žirovnika takoj izpustite iz ječe! Če je kaj zagrešil, ga pokličite pred nepristranskega sodnika!«

1676:

DOLGOLETNA VZTRAJNA BORBA HALOŽANOV JE KRONANA Z USPEHOM

Za vselej je onemogočena samovolja konventa kot zemljiškega gospodarja, odpravljene so mnoge ostrine in krivične dajatve, rešeno je vprašanje tlake, ki je določena na dva oziroma tri dni v tednu. Posebej je zabičano konventu, naj ravna s podložniki lepo in jim pravično ter milo sodi.

★

Odslej oneme tudi **arhivi** — te zgovorne priče dolgoletne žilave borbe Haložanov za boljše življenje.

SODOBNI ROMAN

NA KMETIH

IVAN POTRČ

(26)

To, kar je bilo ponoči bolj žmetno ko mrlič v hiši, je bilo laže v ranem jutru, ko sem se komaj prebudil, vstal in se pretegnil. Spomnil sem se na vse to, kako je v hiši, se pravi, na mrliča, in si znenada dejal: »Kaj me brigajo vsi skupaj! Nisem privezan.« Ko da bi pozabil kako sva se sinoči ločila z materjo, sem mislil le na to, da odidem domov. Zavest, da lahko odidem, da mi ni treba biti tu po vsem tem, kar se je zgodilo, je prišla kakor olajšanje ter sem se je prav tako znenada, kakor je prišla, strahovito oklenil kot potapljajoči se človek bilke. »Samo še ta dan, dokler ga ne pokopljemo, mi daj Bog prestati!« sem si dopovedoval in kar čutil, kako se mi vali mora s prsi.

Paša je bila Tunikina, a to jutro sem na naglo opravil po hlevu in sam, ne da bi se s Tuniko ali s Toplečko kaj pomenil, spustil živino na pašo. Odgnal sem jo za hram in naprej pod hosto, ki je bila proč od hrama, a tudi daleč od stez kar se le da na samem. Toplečko, vse tri, so odšle k rani maši, k zadušnici; doma pri mrliču je ostala Cafovka in nekaj starih žensk, vse v črno oblečene; prišle so in pomagale čuti pri pokojnem; prihajale so druga za drugo nekatere iz doline, druge prek brega, ko da bi Cafovka poslala ponje, in podobne veščam, ki so pričele obletavati mrliča med svečami. Ene od teh, neke Jugle, kočarske preužitkarice z Destele, sem se prestrašil, da me je zona spreletela. Hodil sem z živino in jo vračal, preganjal spomin na petkovo noč, na Toplečke in na Toplekovino, spomin na tisto zijajoče obličje v izbi, in se silil misliti o domačih onstran jarka, tudi o materi; ponavljal sem si materine besede: »Kaj veš ti, kaj so ženske!« — siloma so mi hodile po glavi in mi silile na jezik. Mislili so, da ne vem, toda pred mano je bila Toplečka: Toplečka na hramu, Toplečka v kamri in v sami spodnjici, ko da bi bila živa pred mano — o, poznal sem jih!

Eh, kaj poznal — spoznal, se pravi, komaj komaj malo sem jih poznal!

»Kaj veš ti, kaj so ženske? Tako je, da, kaj veš?« sem si ponavljal in ogledoval proti domačiji kar sem začutil, da za mano nekdo hodi. Skrčil sem se kot pred šibo in se v trenutku obrnil. Zagledal sem v dve gube potegnjeno starko, staro Juglo, kako je stala in si oddihala. Bila je takšna kakor pred desetimi ali petnajstimi leti, ko sem jo prvič zagledal v farni cerkvi, kamor sem hodil z materjo k rani, le da je bila zdaj še vse huje sključena in manjša. Začutil sem, da sem pobledel, po vsem životu me je zazeblo. Cela leta je že nisem videl, ko da se je znenada vrnila z onega sveta. Ne vem, zakaj mi je prišlo prav to na misel. Ognil sem je ji, da bi šla mimo, čeprav na pašniku ni bilo nikake poti, ona pa se je oddihala in se ozrla za mano.

»Žmetna hoja« je rekla, »sem čez ribnike sem prišla...« — ko da bi jo bil vprašal, od kod. Sklenila je roki, da je zarožljalo — v eni je nosila molek, v drugi velike štirioglate molitvice z materino dušico — in povprašala: »Jezus, kaj še nisem na Toplekovem?«

»Ste,« sem rekel.

Jugla je pogledala po pašniku.

»Kaj, potlej je to Toplekova živad. Glej, glej,« se je začudila in se začela obračati za živadjo; nekaj ji je še po vsej priliki ležalo na pameti jo skrbelo.

»Kaj,« je povprašala, »ti nisi Toplekov?«

»Ne,« sem povedal na kratko.

»Bog se mu usmili črez dušo Topleku, zdaj je že pred večnim sodnikom. Toplek, on ja ni imel sina. Dve hčeri imajo? Dve deklinci?«

»Ja.«

»Saj sem to vedela, zdi se mi, da sem vedela. Teh otrok skoraj ne poznam več; še mladega, to je pokojnega sem komaj poznala. Poznala pa sem očeta — zibala sem ga. Mati so bili babica, in tako je potem prišlo, da sem ga tudi jaz ob priložnosti zibala. Vidite, vidite, zdaj pa je že mladi preminul, tako zarana ga je pobralo. Siromak je pač težko umrl — žensko in otroke, hčere pustiti, vse z materjo vred, še mlade, to ni lahko, lahko mi verjamete. Tega hrama se drži nesreča že babica so pravili, tudi oče pokojnega ni šel po pravi poti s sveta; počil se je. Kaj je bilo poprej, ne vem, ne spominjam se več, ali babica so pravili. Kaj hočemo, ljudje smo, uboge stvari na tem svetu, ne moremo si pomagati, če je božja volja takšna — je pač taka hiša, ki se je je nesreča prijela, a česar se nesreča oprime, tega ne spusti tako kmalu in zlepa. Pravijo, da je najbolje, če se takega hrama od daleč ogibaš, a jaz sem vseeno prišla, meni, stari ženski nesreča ne more več tako blizu, polovica me je že na onem svetu, he.«

Zazdelo se mi je, da se je zasmejala, in nehote sem jo pogledal. Tenke, skoraj potegnjene ustnice kot pri suhi figi so se venomer pregibale, četudi ni več govorila; migale so tudi oči, živo, ko da bi poleg jezika samo še one živele na starki — in me motrile. Ne bi mogel reči, da se je smejala.

»Tak, nisi Toplekov, kakšna žlahta pa vseeno si.«

»Ne, nisem tudi žlahta ne.«

»Tak, si hlapček?« je bolj povedala ko povprašala. »Kateri pa si?«

»Sosedov, Hedlov sem,« sem zmomljal, zaradi hlapčka, kar mi ni bilo vseeno, pa sem rekel: »Tako sem pri hramu, pomagam. Nisem za hlapca.«

»Saj, dandanašnji je težko s hlapci. Moramo si pomagati, kakor pač vemo in moremo.«

Zamrmral sem, se obrnil in začel vpiti — nad kravami, vedno bolj so jele siliti proti hramu; toda meni ni bilo, da bi jih gnal domov, na paši je bilo tako varno. Odšel sem v strmino, da bi jih zavrnil, za mano pa je odšla stara Jugla. Ves čas ji je tekel jezik.

»Hudo jih je doletelo, hudo. Stara se bo težko omožila, a tudi s hčerkama ne bo še nič, premladi sta. Pravim, rekla sem že, to je taka hiša, ki se je nesreča drži... Ubogi Toplek...!«

Še je govorila, toda jaz sem stekel za živino. Zavrnil sem jo proč od njive in se ustavil. Še vedno sem slišal Juglino govorico, le razumel je nisem več. Stresel sem se in se — ne vem, zakaj — spomnil na vešče, ki so jih v starih časih na grmadi sežigali. »Ta bi zgorela, brez drv bi zgorela,« mi je spreletelo glavo. Strašno sem jo zamrzil, še danes ne bi vedel povedati, zakaj.

Sonce je bilo visoko in še vedno nisem odgnal živine domov, ko sem zagledal prihajati sem od Toplekovih sestri, Olgo in Marico; očitno sta spotoma od maše kropili. Šli sta mimo mene in slišal sem ju, kako sta se na glas menili.

»No, zdaj si bo naš pobec lahko katero zbral,« je rekla ena — bila je Marica.

»Južek?« je nevedasto vprašala Olga.

»Kateri, če ne on? Koga pa še imamo?«

Spogledali sta se in se v robce zahihitale. Ko da me sploh ne bi videli...

»Misliš mladi dve?« je povprašala Olga.

»Kaj bi ti dve kikilici?« Staro naj zmeša. Jaz bi jo že, če bi bila v njegovi koži. Stara je babnica in pol, cela spočita kobila.«

»Saj zaradi mene se naj obesi, na katero se hoče, na eno ali na vse tri, da nam le grunta ne bo kdo speljal.«

(Nadaljevanje sledi)

Ing. Egon Zorec

Nekaj besed o krompirjevi plesni

Za našo prehrano je krompir neprecenljive vrednosti, prav tako pa tudi kot surovina za industrijo špirita. V nekaj stavkih bi rad seznanil naše kmetovalce z zelo nevarnim sovražnikom krompirja, s **krompirjevo plesnijo**, ki je pri nas zelo razširjena. V Evropi jo že dolgo poznamo, saj se pojavlja vsako leto; enkrat je aktivnejša, drugič manj, kar je pač odvisno od vremenskih razmer ter od večje ali manjše odpornosti rastlin samih.

Krompirjeva plesen napada liste, gomolje in stebla. Pojavi se rada v sredini poletja. Na listih lahko opazimo temnorjave ali črne pege, ki se širijo vedno dalje, ker se okužijo vsi zeleni deli, važni za proizvodnjo škroba. Ob vlažnem vremenu in ob drugih ugodnih priložnostih postane ves list na robovih bel. To so tako imenovani konidijski nosilci s konidijami, ki se razvijejo iz micelija (staničja) v listu. Le-to prodre skozi listne reže v notranjost, a v listu samem razvije haustorije (prijemalke), s katerimi sesa parazit hrano. Te limonastorumene konidije na konidijskih nosilcih odpadejo, veter jih raznaša na zdrave rastline in razvoj gre dalje. Nastanejo tako imenovane zoospore (6—16), ki se gibljejo s cilijami (bički). Te čez čas odpadejo skliejo v klično cev, a ta ponovno prodre skozi lastno režo v list. Parazit napade tudi steblo in po njem gomolje. Na gomolju vidimo inficirana mesta, meso zatemni, a v medprostorih celic se razvija nova razvojna stopnja glivice hife. Če je velika vlaga, se tudi na gomoljih vidijo bele prevleke.

Bolezen se najbolj širi v vlažnem in toplem poletju. Najugodnejša temperatura za razvoj tega zajedalca je 20—22 stop. C. Pri teh pogojih se v nekaj dneh razvije bolezen. Zemlja, ki ima mnogo dušika, kot tudi lahka tla, pospešuje razvoj bolezni, medtem ko delujejo fosforne snovi in težka tla obratno. Razne sorte krompirja so tudi različno odporne, vendar sta klima in tla najvažnejša činitelja za to bolezen.

Kako se branimo proti plesni?

a) z razkuževanjem gomoljev
b) s škropljenjem listov

Razkuževanje gomoljev se opravi tako, da se gomolji 5 tednov pred saditvijo namakajo 24 ur v 2 % bordoški brozgi, potem jih operemo s čisto vodo in osušimo. Dogodi se, da uniči brozga katero očesce, ali se poveča količina škroba. Mogoče je uničiti glivice tudi v gomolju in to s toploto 42—43 stop. C. v 4 urah, kar pa je praktično težko izvedljivo pri kmečkih gospodarstvih. Čas med okužbo in izbruhom bolezni (inkubacija) je različen. Če je srednja dnevna temperatura nižja (10—12 stop. C) traja ta doba dalje, če pa je temperatura višja, se lahko epidemija pojavi že po 2 do 3 dneh. Nevaren čas za epidemijo plesni je pravzaprav takrat, ko se krompir že toliko razraste, da se začno listi med seboj dotikati. Vsak pridelovalec krompirja bi moral torej spremljati vegetacijo krompirja, jo opazovati in paziti nanjo.

Liste škropimo z 1,5 % bordoško brozgo in seveda prej, kot se pojavi bolezen, ker je sicer ves trud zaman. Škropimo ko smo opazili prve znake. Po 3—4 tednih škropimo ponovno. Na 1 ha površine gre 800 do 1000 l škropiva. Zelo dobro pa je, da škropimo vnaprej, čeprav ni bolezni, kajti škropljenje se vsekakor izplača, saj se rast zelenih delov rastline podaljša za 5 tednov. Zelo dobro se obnese tudi 1,5% bakreno apno. Na 100 litrov vode vzamemo 1,5 kg praška, ki se raztopi v vodi in potem škropimo. Tu ni treba dodajati apna. Škropivo mora zadeti liste z gornje pa tudi s spodnje strani v obliki drobnih kapljic. V novejšem času uporabljajo bakreni lindan. Tega sredstva vzamemo 20 do 30 kg na 1 ha površine. Z njim se praši. Baker, ki je v tem sredstvu, uničuje plesen, a lindane pa tudi škodljivce, med njimi krompirjevca.

Če greš po njivi, lahko takoj opaziš plesen, saj ima krompir značilen duh po plesni. V suhem vremenu bolezen poneha, pege se posuše in tudi bela plesen na robu peg se ne vidi. Krompirjeva plesen povzroča dvojno škodo. Prva in glavna nastaja zaradi sušenja krompirjevih rastlin, a druga zaradi pospešenega gnitja krompirja.

Najbolj so tej bolezni podvržene zgodnje in srednje sorte krompirja, kot n. pr. bintje, oneida, erstling, rani in pozni rožnik. Odporne sorte pa so akersegen, foran, jubel, voitman, merkur. Glivica napada tudi paradižnike, na katerih napadeno listje rjavi kot pri krompirju, a plodovi ostanejo trdi. Ker je letošnje leto vlažno pričakujemo bolezen v velikem. Kmetovalci bi se morali zavedati, da je ta bolezen nevarna, zato bi morali pravočasno in temeljito škropiti krompirjeve in paradižnikove nasade.

Motiv s haidinskega polja

Tržne cene

v sredo, 29. junija 1955.
(Za liter, kg ali kos)

Čebula 40, česen 50, fižol luščen 50, grah 50, krompir stari 20, koleraba 40, cvetača 60, kumare 80, peteršilj 60, pesa rdeča 50, solata endivija 40, solata v glavah 30, špinača 50, zelje v glavah 40, zelena 60, korenček 50, ječmen 40, koruza 40, pšenica 35, proso 35, moka koruzna 40, moka bela 110, moka ajdova 60, moka enotna 60, zdrob koruzni 60, kaša prosena 70, surovo maslo 400, zaseka 250, mleko 25, smetana 120, sir 40—80, kokoši 400, piščanci 300 do 400, črešnje 20, borovnice 40, gobe 120, lisičke 80, jajca 11, novi krompir 30, jagode vrtne 160, jagode gozdne 180.

Naj ostane med nami

Direktor Podkožnik še potuje...

Lepega dne je direktorju Podkožniku postal krog delovanja preozek. Sedel je in razmišljal: Kmalu se vselim v novo stanovanje, in to bo odlično opremljeno, najmodernejše stanovanje. Ampak kdo ve, če bo res najlepše in najmodernejše. Pogledati bi moral kje drugje. V inozemstvo moram. Potem je poklical zvestega svetovalca in sta naredila načrt: Podjetje ima poslovne zveze izven države in nihče se ne more zgražati, če se podata direktor in njegov zvesti po opravkih v inozemstvo. »Osedlala« sta službeni avtomobil in odbrnela. S seboj sta vzela tudi proračun, da bi spotoma preštudirala kakšno postavko, iz katere bi se izvlekel še kak sto tisočak za potrebe podjetja.

Tako je direktor Podkožnik nekajkrat potoval v inozemstvo in videl tam prava čudesa: omare, v katere spraviš posteljo in postelje, katere spraviš v omare. Ogledal si je vse pridobitve sodobne stanovanjske tehnike. Nakupil je tudi nekaj malenkosti. Končno je tudi za podjetje nekaj storil, nekaj malega zato, ker ni bil strokovnjak. Ravno to ga je pokopalo. Ljudje so se začeli razburjati: če ni strokovnjak, ne more potovati po strokovnih opravkih v inozemstvo. Od takrat Podkožnik in njegov zvesti svetovalec ne potujeta več čez mejo. Zatopljena sta v krog domačega delovanja. Stanovanje bo kmalu pripravljeno za vselitev. Odlično opremljeno, najmodernejše stanovanje. Balkon, vodovod, kopalnica... Saj za isti denar ne bi mogli opremiti več skromnejših stanovanj in s tem splošne stanovanjske stiske ne bi rešili...!

Končno pa je direktorju Podkožniku zopet postalo dolgčas v krogu domačega delovanja in začel je razmišljati: Če ne morem več v inozemstvo, po naši državi vendar lahko potujem. Dnevnice so sicer manjše, ampak potovati moram. Strokovnjaki so svetovali nabavo neke naprave v stanovanju... In poklical je svojega zvestega svetovalca, »osedlala« sta zopet službeni avtomobil in se odpeljala v skrajni konec naše države. Število kilometrov bi lahko povedala le kolesa avtomobila, za katera pa to ni nič novega. Vrtijo se, dokler bo šlo... S seboj sta vzela za študij tarifni pravilnik in pravilnik o premijah. Opravila sta posel odlično in iz skrajnega konca pripeljala napravo domov. Dvignila sta dnevnice zase, dnevnico za šoferja, ostale stroške pa bo že preneslo podjetje.

Tako se bodo potovanja Podkožnika in njegovega zvestega svetovalca še nadaljevala. Za razcvet podjetja in za napredek našega gospodarstva. Kdo jima kaj more? V skrajnem slučaju se gospod direktor tudi lahko razjeze in kakšnega preveč predrznega, senzacij željnega, »amerikaniziranega« novinarčka tožijo v imenu podjetja, v katerem delavci dosegajo velike uspehe in je velike važnosti za gospodarstvo. Le-to bi bilo nerodno, če bi se znašla dva, ali pa trije Podkožniki... Kateri bi imel prednost? -ee-

Predvidevanja o življenju v letu 2000

Tovarna brez delavcev — Omare v podu — Svetloba brez luči — Alge kot hranilo

Glavni svetovni listi se že zdaj bavijo z velikimi napovedmi ob koncu devetnajstega in začetku dvajsetega stoletja. Ruski list »Ogonjok«, kakor tudi angleški »Royal Society of Arts« sta že priobčila svoja naziranja.

Anglež Cave-Browne prerokuje, da bo ves avtomobilski promet po hišnih strehah. Mesta se bodo morala v tem oziru preusmeriti. Zidala se bodo kockasta poslopja z enako širino in velikostjo. Vsako onesnaženje ozračja s sajami, prahom in plini odpade.

V popolnoma avtomatiziranih tovarnah ne bodo v bodočnosti (mogoče še v najbližji) zaposleni ljudje, tako zatrjuje Rus Zmago Trapeznikov, ker bodo vodili te tovarne iz precej oddaljenih central. Sovjetski biolog Klozovski meni, da bo človeštvo leta 2000 normalno dosegalo starost 120 do 150 let.

Angleški učenjaki niso v tem oziru tako optimistični, vsekakor zvišujejo doslej doseženo starost. V teku petdesetih let bo izginila večina dandanes razširjenih bolezni.

Seveda bo živel človek v letu 2000 mnogo udobneje in bolj zdravo. Kozmični žarki in sončna energija ga bodo preskrbovali z gorkoto in svetlobo. Ljudje bodo lahko pogrešali luč, saj jo bodo nadomestovale svetlikajoče se stene. Omare se bodo dale pogrezniti v pod. Vsaka soba bo opremljena z aparati, ki bodo stalno požirali slabo, nezdravo ozračje. Vsaka gospodinja bo imela v kuhinji zelo hitro delujočo elektronsko peč. Pranje rabljene posode bo odpadlo, ker bo ta izdelana iz take cenene plastične tvarine, da jo bo človek lahko po obedih zavrgel, kakor zavrže sedaj kosti.

Ženske, oproščene vsakega grobega dela, se bodo polaščale v vedno večji meri moških poklicev, nosile bodo moške obleke in posledice si tudi že lahko predstavljamo.

Vsi znanstveniki se strinjajo v tem, da tista doba ne bo pridelovala zadostne količine hranil. Že sedaj je na svetu skoraj 60 odstotkov (točno 59,5) nezadostno hranjenih ljudi. Težko je reči, če se bo stanje v bližnjih desetletjih kaj izboljšalo. Ko bo človek iskal novih virov za svojo prehrano, bo gotovo prišel do alg. Alge so brezcvetne povodne rastline zelo raznovrstne zunanjosti, brez korenin, debla in listov. Spomnil se bo tudi planktona (najmanjših organizmov, plavajočih v vodi) in končno sintetičnih (umetno narejenih) hranil. (Po »Soči«)

- **LJUDSKO VARČEVANJE, denarno še posebej, je za socialistično gospodarstvo velikega pomena. Z varčevanjem si ustvarjamo lastno blagostanje in koristimo skupnemu gospodarstvu.**
- **KMETOVALCI, DELAVCI, USLUŽBENCI! Ako še nimate hranilne knjižice, vstopite v krog naših vlagateljev. Vlagajte tudi manjše zneske in za krajše obdobje. — Marsikomu bo prihranjena škoda, ki nastaja zaradi tatvin in požarov.**
- **STARŠI! Navajajte svoje otroke že v rani mladosti na varčevanje. Tudi to bo oblikovalo njihov značaj. Naj vlagajo vsak najmanjši prihranek, ki ga bodo koristno uporabili, ko bo šola zopet začela s poukom.**

ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA PTUJ

obrestuje hranilne vloge s 5 %, z odpovednim rokom pa po 6 %.

Mestni Rdeči križ v Ptuju priredi v nedeljo, 3. julija 1955 združen z družabnim popoldnevom.

Cvetlični dan

V SOBOTO, 2. julija, ob 20. uri KONCERT godbe na pihala DPD »Svobode Ptuj« v mestnem parku.

V NEDELJO, 3. jul., dopoldne: prodaja cvetlic po ptujskih ulicah; popoldne **ob 14. uri** bo pričetek družabnega popoldneva z velikim **SREČOLOVOM** v prostorih Gasilskega doma v Ptuju. — Za srečolov je pripravljenih nad 1300 praktičnih dobitkov, med njimi novo moško kolo, moško obleko, razno blago za obleke, 3 m³ drv, moko, posodo, razni obrtni izdelki za gospodinjstvo, srebrni in pozlačen nakit itd.

Vljudno vabimo vse Ptujčane in okoličane, kakor tudi delovne kolektive in društva, da se udeleže tega bogatega srečolova in družabnega popoldneva RK in tako podprejo to dobrodelno akcijo Rdečega križa.

Vsi vljudno vabljeni!

Pri Veliki Nedelji

so se pomerili najboljši strelci bližnjih strelskih družin

Za nedeljo, 26. junija t. l. je pripravila Strelska družina Velika Nedelja meddružinsko tekmovanje pri Veliki Nedelji, ki so se ga udeležile Strelske družine iz Gorišnice, Podgorc, Kidričevega in Velike Nedelje. Tekmovanju so prisostvovali tudi kapetan LM tov. Franc Kandrič, član OSO Ptuj tov. Franc Hojnik, tov. Drago Klobučar in tov. Ivan Vencelberger.

Tekmovanje je bilo namenjeno preizkušnji teoretičnega in praktičnega znanja članov posameznih Strelskih družin, ki jih je vedno več, saj je vedno večje zanimanje za strelstvo zlasti na podeželju. Mladina se zelo zanima za ta šport, pa tudi starejši ne zaostajajo. Z meddružinskimi tekmovanji bo mogoče agitacijo in zanimanje za strelstvo še bolj razširiti zlasti med mladinci, ki jim to koristi pri vojaški službi.

Na tekmovanju pri Veliki Nedelji so bili doseženi sledeči rezultati: pri streljanju z vojaško puško na daljavo 250 metrov je dosegel 1. mesto tov. Ivan Korpar iz Strelske družine Podgorci, 2. mesto tov. Leopold Pšajd iz Strelske družine Kidričevo in 3. mesto tov. Franc Hojnik iz Strelske družine Kidričevo. Vsi trije so prejeli pismena priznanja.

Upamo, da bo v doglednem času še več podobnih strelskih tekmovanj v našem okraju, na katerih se člani Strelskih družin medsebojno spoznajo, obenem pa se tudi pomenijo o raznih strelskih izkušnjah, zapažanjih ter uspehih. J. V.

5. julij — praznik občine PODGORCI

Za svoj občinski praznik so si občani Podgorci izbrali 5. julij kot spomin na odkritje spominske plošče padlim borcem narodnoosvobodilne borbe in žrtvam fašističnega terorja tega kraja.

Množične organizacije in občinski ljudski odbor Podgorci vabijo na proslavo II. občinskega praznika, ki ga praznujejo v nedeljo, 3. julija 1955, v Podgorcih s sledečem sporedom:

1. Ob 5. uri zjutraj budnica po vaseh občine.
2. Ob 11. uri slavnostna seja obč. LO Podgorci.

POPOLDANSKI SPORED
ob 14. uri:

1. Nastop pionirskega pevskega zbora.
2. Nastop moškega pevskega zbora.
3. Gasilske praktične vaje.
4. Konjske dirke.
5. Masovno streljanje z zračnimi puškami.

Po sporedu

prosta zabava in rajanje

Igra priznana podgorska godba. Prireditev bo ob vsakem vremenu.

RAZPIS

Pekarsko podjetje »DRAVA« v Ptuju razpisuje mesto

pekovskega poslovodje

za pekarski obrat v Ptuju. — Pogoji: v poštev **pride pekovski mojster z izkušnjami o vodstvu obrata.** — **Nastop službe s 1. avgustom 1955.** Plača po tarifnem pravilniku.

Ponudbe pošljite pekarskemu podjetju »Drava«, Ptuj

Radio Ljubljana in Maribor

Dnevni spored za nedeljo, 3. julija 1955:

6,00—8,00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — vmes ob 6,05—6,10 Poročila in vremenska napoved. 6,30—6,35 Pregled tiska. 7,00—7,15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 7,15—7,30 Reklame. 7,30—7,35 Radijski koledar in prireditve dneva. 8,00 Otroška predstava — Milica Kitek: Murenček s cvetne poljane (ponovitev). 8,50 Glasbena medigra. 9,00 Po svetu poezije: Sto let Whitmanovih »Travnih bilk«. 9,30 Šopek slovenskih narodnih. 10,00 Družinski pogovori. 10,10 Dopoldanski simfonični koncert. Georges Bizet: Simfonija št. 1 v C-duru. Peter Iljič Čajkovski: Koncert za violino in orkester. 11,15 Oddaja za Beneške Slovence. 11,35 Opoldanski spored lahke glasbe — vmes ob 12,00—12,10 Pogovor s poslušalci. 12,30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave. 12,45 Zabavna glasba, vmes reklame. 13,00 Pol ure za našo vas. 13,30 Želeli ste — poslušajte! 15,00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave. 15,15 Igra kvartet Jožeta Kampiča. 15,30 Po naši lepi deželi — Zvone Kržišnik: Goriška Brda po toči. 16,00 Igrata godbi Ljudske Milice p. v. kapetana Rudolfa Stariča in JLA p. v. kapetana Jožeta Bruna. 16,30 Nedeljski roman — Marcel Giuglaris: Spoštovani gospod Lutka (nadaljevanje). 16,50 Plesna in zabavna glasba. 17,30 Radijska igra Ginno Pugnetti: Njune nedelje. 18,30 Promenadni koncert. 19,00 Zabavna glasba. 19,30 Radijski dnevnik. 20,00 V svetu ritmov in melodij. 20,30 Športna poročila. 20,40 Nekaj opernih arij. 21,15 Mednarodna radijska univerza. 21,35 F. Chopin: Sonata v b-molu. A. Honneger: Sedem kratkih komadov. 22,00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22,15—23,00 Zaplešimo (Plesna glasba). 23,00—24,00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

Dnevni spored za četrtek 7. julija 1955:

5,00—6,30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — vmes ob 5,05—5,10 Poročila in vremenska napoved.

6,00—6,10 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 6,30 Pregled tiska. 6,35 V pesmi in plesu po Jugoslaviji. 7,00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar. 7,10 Zabavna glasba, vmes reklame. 7,30 Gospodinjski nasveti. 7,40—8,00 Zabavna glasba. 12,00 Opoldanski spored lahke in orkestralne glasbe. 12,30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave. 12,45 Zabavna glasba, vmes reklame. 13,00 Kmetijski nasveti. 13,10 Bedrich Smetana: Moja domovina, ciklus simfoničnih pesnitev. 14,30 Modni kotiček. 14,40 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška. 15,00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave. 15,15 Želeli ste — poslušajte! 16,00 Utrinki iz literature — Paul Bouseon: Kardinal. 16,20 Koncert po željah. 17,00 Napoved časa, poročila in objave. 17,15 Plesna glasba, vmes reklame. 18,00 Domače aktualnosti. 18,10 Bela Bartok: Koncert za orkester. 18,50 Ljudsko-prosvetni obzornik. 19,00 Zabavna glasba. 19,30 Radijski dnevnik. 20,00 »Četrtkov večer« domačih pesmi in napevov — sodelujejo naši priljubljeni ansambli. 20,45 Literarni večer — Homer: Odisej in Nausikaa. 21,15 Spored popularnih orkestralnih skladb. 22,00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22,15—23,00 »Po svetu jazza« Znameniti črnski orkestri Amerike (komentirana glasbena oddaja). 22,15—23,00 UKV program: Nočni koncert.

Obvestila

OBVESTILO

Ptujsko notranje kopališče bo v bodoče odprto le ob petkih in sobotah, po 1. septembru t. l. pa tudi ob sredah in četrtkih.

Uprava mestnih komunalnih podjetij Ptuj

OBVESTILO

V mestnem kinu Ptuj od 2. julija do 1. avgusta ne bo predstav zaradi čiščenja dvorane.

Uprava

OPOZORILO!

Olepševalno in turistično društvo v Ptuju tudi letos opozarja prebivalstvo, da je nabiranje lipovega cvetja v parku in vseh javnih nasadih strogo prepovedano ter kaznivo.

Prodam

NOVO HIŠO z lepimi prostori in veliko njivo prodam. Padežnik, Starošince 8, p. Cirkovci.

RADIO APARAT »Tesla«, dobro ohranjen, ugodno prodam. Vprašajte v upravi.

HIŠO z vrtom, malim sadovnjakom ter njivo prodam. Vprašajte v upravi.

Službo

PRILETNEJŠO POMOČ v gospodinjstvu za dopoldne iščem. Vprašajte v upravi.

KDOR POGREŠA od 20. junija t. l. aktovko, naj se zglasi v upravi.

SVEŽENJ 6 izgubljenih ključev se dobi pri Pošti Ptuj.